

מחזור פרנקפורט לסוכות

מסודר ומבואר
כמנהג אשכנז
לארץ ישראל עם השלמות לחוץ לארץ

עם פירוש נוח
לפיוטי התפילה

בס"ד ע"י נח הופנר
בלאאמו"ר הג"ר יוסף ברוך שליט"א

מהדורת שטרימר
רכסים, תשפ"ד

רכסים, אלול תשפ"ד

לבירורים ולהערות:

05484~04179

noach179@gmail.com

© כל הזכויות שמורות.

כמה מעלות טובות למחזור הזה

- ✓ הכל מעוצב ומעומד בתכלית היופי וההדר.
- ✓ תפילות שלמות לימי החג השונים ללא צורך בדפדוף באמצע התפילה.
- ✓ כל התפילות והפיוטים מסודרים לבני ארץ ישראל עם השלמות לבני חו"ל.
- ✓ פירוש מפורט, מנוקד וצמוד על כל הפיוטים, עם הקדמות לכל פיוט להבנת הרקע לתוכנו ולמיקומו.
- ✓ כל הפיוטים מעוצבים כפי המבנה שלהם, עם הדגשות מיוחדות לאקרוסטיכון הא"ב ושם המחבר.
- ✓ כל מנהגי אשכנז – פרנקפורט דמיין בחג הסוכות בבית הכנסת מפורטים ומשובצים במקומם.
- ✓ נוסח התפילות והפיוטים מזוקק ומבורר ללא שיבושי דפוס, צנזורה, משכילים וכדומה.
- ✓ קריאת התורה בחול המועד כמנהגנו מסודר ומפורט בכל יום לכל העולים.
- ✓ קרבנות החג בתפילת מוסף של חול המועד מסודרים בצורה ברורה לבני ארץ ישראל ולבני חוץ לארץ.
- ✓ נוסחאות הקידוש לסעודות החג.
- ✓ משניות מסכתות סוכה, ביצה וחגיגה, לסעודות החג.
- ✓ סדר רתיקון ליל הושענא רבא עם דתחינות.
- ✓ סדר מכירת המצות לבניסת חג שמחת תורה.
- ✓ רשימת שירים לריקודים ולסעודות החג – ללא פסוקים.
- ✓ תווי נגינה ליאהרס קדיש.

תוכן העניינים

הסכמות 6 | הקדמה 9 | מבוא 15

לראשון של סוכות

שבחי ארבעת המינים שהם אגודת השמחות ורמזיהם
ושבח הסוכה שבה השראת השכינה, והיא רמז על חופת הכבוד שלעתיד לבוא

מנחה ערב 20 | ערבית 29 | שחרית 55 | מנחה 226

ואם חל בשבת אומרים את פיוטי מערבית וקרובות של יום שני.

מערבית 30 | יוצר 89 | אופן 94 | זולת 99 | קרובות 105

קידוש לסעודת לילה 43 | קידוש ליום 164 | משניות סוכה, ביצה וחגיגה 44 | ברכת המזון ומעין שלוש 51

לשני של סוכות

שבחי מצוות הסוכה והלכותיה, הסוכה פודה מחובת גלות,
הגנת הסוכה משבעים האומות-הפרים ומעלותיה לעתיד לבוא

מנחה ערב יו"ט 20 | קבלת שבת 165
ערבית 171 | שחרית (הגדול) 192 | מנחה 226

מערבית 172 | יוצר 195 | אופן 200 | זולת 205 | קרובות 210

סדרי קידוש וסעודה ראה ביום ראשון

לחול המועד

תפילות חול: שחרית 238 | מוסף 291

הושענות 299 | מנחה 20

תיקון ליל הושענא רבא 377 | הושענות להושענא רבא 380

לשבת חול המועד סוכות

גדולת ישראל שהם ייעוד כל הבריא
מאז חסדי ה' עמנו במדבר עד לעתיד לבוא

שחרית (שוכן עד) 310 | מוסף 357 | מנחה 226

יוצר 312 | זולת 324 | מגילת קהלת 337 | אלקים למוסף 358

לשמיני עצרת ושמחת תורה

כל ענייני השלמות שנשלמים ביום הזה
סיום התורה: ברכות ישראל ושבתם, פטירת משה רבנו וגדולתו
שבחי התורה וסדר נתינתה לישראל
תפילת גשם: על גשמי ברכה ועל גשמי קללה – חשיבותם ותועלותיהם

מנחה ערב יו"ט 20 | קבלת שבת 165 | ערבית 406

| רשימת שירים לשמחת חג 433

| שחרית (הגדול) 446 | מוסף 505 | מנחה 542

מערבית 407 | יוצר 449 | אופן 457 | זולת 462 | תפילת גשם 505

קידוש לסעודת לילה 445 | קידוש ליום 541

השלמות ונספחים

קידוש לליל יו"ט במוצ"ש – יקנה"ץ 571

תחינה לברכת כהנים משערי ציון 572

תווי נגינה ל"אהרס קדיש" 573

הפטרת יום טוב שני של סוכות בחו"ל 554

יוצר וזולת לשמיני עצרת 556

קריאת התורה והפטרה לשמ"ע בחו"ל 558

ערבית לליל שמחת תורה 564

RABBI MOSHE SHOUL KLEIN

Dayan in Beth Din of Hagaon Harav Wozner Zatzal
and Rabbi of "Or Hachayim" area Bnei Brak

משה שאול קליין

דומ"צ בביד"צ דמרן הגר"ש ואזנר וצללה"ה
ורב שכונת "אור החיים" בני ברק

ב"ה, יום י"ד באלול תשפ"ד לפ"ק

באתי בשורות אלו לחזק ולעודד את ידי האבר"ך החשוב והמוכשר הרב נח הופנר שליט"א מעיה"ת רכסים יצ"ו, בן כבוד ידידי הרה"ג המופלג מוה"ר יוסף הופנר שליט"א רב בביה"ח "מעייני הישועה", אשר הביא לפני מחזור לחג הסוכות עם כל הפיוטים המיוחדים הנהוגים לאמרם בקהילות אשכנז בדביקות ובשמחה של מצוה, ונקרא בשם "מחזור פרנקפורט", והוא משולב בביאור תמציתי המודפס מתחת לתיבות הפיוט, למען ירוץ בו הקורא ומפרש באופן מיוחד מאוד את כל מהלך הפיוט, וראיתי זעיר פה זעיר שם, והנה נעשתה עבודה נפלאה לקבץ ולאסוף ביאורים ופירושים מגדולי המפרשים להבנת דבריהם של מחברי הפיוטים, והכל בשפה ברורה ונעימה ממש קילורין לעיניים. והנני בזה לברכו שיזכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ולהוציאו לאור עולם להנות בהם רבים וכן שלמים השופכים נפשם לפני הקב"ה, ויה"ר שבזכות התפילה והאמירה בכוונה ובפירוש המילות יתקבלו תפילותינו לרחמים ולרצון לפני אדון כל, וחפץ ד' בידו יצלח.

וע"ז באעה"ח

לשם שאל קליין

מרכז רפואי
מעניי הישועה

מיסודו של ד"ר משה חטשילד ז"ל
מסונף לפקולטה לרפואה, אוניברסיטת תל אביב
מקצועית עם נשמה

ז' אלול תשפ"ד

ברכת אב

"שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר: על שלשה דברים העולם עומד: על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים" (אבות א, ב). ואיתא בגמרא (תענית ב, א) שעבודה זו תפילה. עוד אמרו בגמרא (ברכות ו, ב): "אמר ליה ההוא מרבנן לרב ביבי בר אבבי, ואמרי לה רב ביבי לרב נחמן בר יצחק: מאי כרם זלת לבני אדם? - אמר ליה: אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהן". וברש"י: "זה תפילה שעולה למרומו של עולם".

ומי לנו גדול מהמהרי"ל שכתב (מנהגים, הלכות ראש השנה, ב): "דרש מהר"י סג"ל וכו', וכל אדם יחזור וילמוד התפלה והקרובץ מקודם להיות שגורים בפיו בר"ה בשעת התפלה. וכן ילמוד בניו ובני ביתו סדר התפלה, ויריצם סדר הברכות ומלכיות זכרונות ושופרות, כדי שלא יצטרך בר"ה להפסיק בין גאולה לתפלה להראות להם אז הסדר, כי צריכנא לסמוך גם ביום טוב גאולה לתפלה. [וכשחל ר"ה בשבת כל שכן - דצריך אדם לסדר להרגיל התפילה להראות לבני ביתו בתחילה - דאז משנין בכמה מקומות התפילה - והקרובץ -]. הרי לנו את החשיבות שמורינו המהרי"ל מדגיש להכין ולהבין את התפילות, והפיוטים (הקרובץ).

ולכן מה טוב שבני יקירי הרה"ג ר' נח שליט"א, לקח על עצמו לחזק עמוד העולם של תפילה, שבני אדם מזלזלין בהם, ולהדר ולבאר את התפילות בימים המיוחדים שהתורה מצווה לנו, שהם מיוחדים בתפילותיהן ובפיוטיהם. וכל הרגיל להקפיד על תפילות שתיקנו חז"ל להתפלל בכוונה, ובפיוטים הקדושים שהקדמונים חיברו על הימים המיוחדים, יודע ומרגיש את התענוג העילאי, ואת ההרגשה הפנימית של התעלות מיוחדת בימי החגים. וכן טרח לסדר את סדר התפילה לכל תפילה בנפרד, וכן ליו"ט שחל בשבת בנפרד, כדי שהמתפלל לא יצטרך לחפש באמצע התפילה, כדברי מורינו המהרי"ל.

ולכן אין לי אלא להתפלל ולברך את בני אהובי שליט"א, שיזכה וימשיך לגמור את פירוש הנפלא על הפיוטים בכל החגים ושבתות השנה, ועל ידי זה לזכות את הציבור, ולרומם את עמוד העולם ה"עבודה". ויוציא עוד ספרים נוספים להפיץ את מעיינותיו חוצה. וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַד עַל-פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא-יִכָּוֵל וְכָל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ.

כברכת אביך אוהבך

יוסף ברוך בלאאמו"ר ר' נפתלי זצ"ל

כבר 30 שנה
מקצוענים
עם נשמה

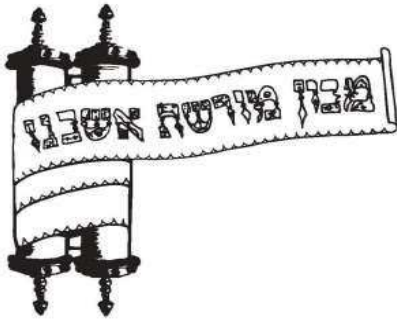

הרב יוסף ב. הופנר | רב בית החולים

טל: 03-5771156
פקס: 03-5771206
yosefhof@mhmc.co.il

מכון מורשת אשכנז

רח' הרב סורוצקין 3, בני ברק, טל. 03-5700783

סיל"ת, ז' באלול תשפ"ד לפ"ק

אחיי ורעי הרב"ג ר' אברהם אומן שליט"א והרה"ג ר' נח הופנר שליט"א הם מן החלוצים העוברים לפני המחנה בפעילות להחזרת עטרת אשכנז ליושנה. בחתירתם הבלתי נלאית לבקשת האמת, בכשרונותיהם הברוכים ובמסירותם ללא גבול למען קדשי אבותינו, תרמו רבות לעבודת התפילה כנתינה מקדם, הן בתור שליחי ציבור ומורי דרך בבתי כנסת אחדים של 'מכון מורשת אשכנז', והן בעמלם הרב להגהת פיוטי התפילה מהשיבושים שנפלו בהם במחזורים של בני אשכנז שנדפסו בדורות האחרונים, וחלו בהם ידי מדפיסים, מדקדקים ומשכילים.

מזה שנים שמתפללי בתי הכנסת של יוצאי אשכנז בארץ ישראל משתמשים במחזורים שאינם מתאימים להם, ולא רק מחמת הטעויות הרבות בנוסחיהם, אלא שיש בהם כמות דפים שהיא פי ארבעה מן הדרוש להם, מחמת התרגום ללועזית שתופס כמחצית מנפח המחזור ומחמת הימצאותם של כל תפילות יום טוב שני של גלויות שאינן נהוגות בארץ ישראל, שהן כפילות נוספת מיותרת עבורם.

אבל יתירה מזו, בעוד שבני חוץ לארץ נעזרים להבנת הפיוטים בתרגומים לגרמנית או אנגלית שצמודים במחזורים הללו עמוד מול עמוד, אין בני ארץ ישראל מבינים שפות אלה ויוצאים קרחים מכאן ומכאן, מצד אחד מחזור מנופח בידם ומצד שני אין להם שום פירוש יעיל המסייע בידם להבין את לשונותיהם הקשות של הפייטנים.

לכן דבר גדול עשו ידידי הותיקים הרבנים החשובים הללו, שהגיהו וזיקקו ככל יכלתם את נוסח הפיוטים על פי נוסחי המחזורים הותיקים והנאמנים, והוסיפו להם את ביאור המילים הקשות באותיות קטנות וקריאות בין השיטין, באופן שהמתפלל מבין מיד את המילים היוצאות מפיו ומתעוררת כוונתו.

זכות הרבים תסייע להם להמשיך במפעלם בכל מחזורי השנה, ויעלו תפילותינו לרצון לפני השם יתברך ויתעלה.

כ"ד ידים הדושו"ט כל הימים,

בנימין שטיין

הקדמה

המחזור הזה יוצא לאור בס"ד במסגרת סדרת "מחזור פרנקפורט" של מכון מורשת אשכנז. והוא השלישי בסדרה אחרי מחזורי ראש השנה ויום כיפור (בעריכת ידידי הדגול הרה"ג אברהם אומן שליט"א), שכבר קנו מקום מכובד בארון הספרים של יוצאי אשכנז, ובכך הושלם חודש תשרי. ואנו תפילה שנוכח להשלים את הסדרה על כל החגים והמועדים והשבתות המיוחדות.

1) השיבות פיוטי התפילה

דברי הפייטנים שלפנינו היו רגילים אצל רבותינו הראשונים כרש"י והתוס', כפי הנראה מתוך חיבוריהם. כמו רש"י ז"ל בפירושו על שיה"ש מסתמך בכמה מקומות על ר' שלמה הבבלי, בפיוטו על שיר השירים הנאמר בראשון של פסח. וכן פי' התוספות בכמה מקומות, כאשר ציינתים במקומם. וחשוב לדעת, שפיוטי התפילה הם הם ששימשו את עם ישראל בכל הדורות בתור נותני הגוון הייחודי של כל חג ומועד, מכיוון שיש בתוכם את כל ההסבר והרקע לסיבת השמחה וחגיגת אותו חג ומועד. וכפי שזוכים אומרי הפיוטים לחוש ולחוות כך גם בדורנו. מטרת הפירוש שלפניכם היא, לאפשר הבנה בסיסית למילים קשות, לביטויים מורכבים ולכלל הקשר בין דברים סמוכים, ולהקשרם למקום אמירת הפיוט במשך סדר התפילה. אכן, לא כל מה שהוא 'נוח' הוא גם 'טוב'..., וחובה לדעת שחכמתם של רבותינו מחברי הפיוטים נ"ע גבוהה לאין ערוך משלנו, ולכן יש להתייחס בכבוד ראוי לכל ביטוי ומילה שבחרו בה. ובל תטעה מהפירוש שניתן לכתוב את הפיוט באופן הפשוט והרדוד בו נכתב הפירוש, אלא שמטרת הפירוש היא לאפשר הבנה בסיסית ופתח סיוע להשכיל ולהבין את כוונת אמרי הפיוט, את הציורים החיים שניתנים לכל מהלך, ויותר מכל, את הרגשות העזים והנעלים הפועמים בין השיטין – אליהם יגיע הקורא בסייעתא דשמיא ע"י הפירוש. חשוב לדעת, שהפיוטים סודרו בסדר אבג"ד או תשר"ק וכדומה, ע"פ סודות קבלה, וכן האריז"ל השתדל לאמרם בשל כך. מלבד שיש בסדרים אלה משום כלי עזר לזכירת סדר דברי הפיוט.

2) דרך הפירוש

השתדלתי מאד לפרש את כוונת הפייטן כפי המדרשים הידועים לי, אך לא נמנעתי מלפרש כפי הקשר הדברים, גם כאשר לא מצאתי מדרש שכזה. וודאי ראויים פייטנים אלה לסמוך עליהם שכך קבלו בקבלתם, וכמובן במידה והבנתי נכון. ובכן, אני רואה צורך להודיע בזאת את מעלת הפירוש שכתבתי. מה שהניע אותי לכתוב את הפירוש הזה, הוא הצורך האישי שלי להבין את הפיוטים הנאמרים כפי מנהג אבותיי, וטרם מצאתי בעניותי פירוש העומד על הרבה נקודות הטעונות ביאור בפיוטים. וכאשר זכיתי בעזר ממרום להתחיל בלימוד הפיוטים האלה, נוכחתי לדעת שבנוסף על מה שהבנתי שלא הבנתי,

היו עוד מקומות רבים שחשבתי שהבנתי אך באמת לא הבנתי...

והנה, אפשר לומר שהשתדלתי מאד ויגעתני על בירורם של רוב הנקודות הטעונות בעיניי בירור וביאור [לפחות ברמה בסיסית], לתועלת ולתועלת הרבים. החל מפירוש המילה הפשוטה בלשון הקודש ובלשון חכמינו ז"ל, וכלה בשילוב המילים בתחביר הדברים, והבנת מבנה הפיוט בכללו. ומכיוון שעיינתי במקורות הלשוניות והמדרשים, מכך זכיתי בס"ד לשים לב לדברים נוספים שדוקדקו בלשוניות הפייטנים, מלבד ההבנה הפשוטה שלהם, כפי שעניי הלומד תחזינה מישרים. ולפיכך אפשר לומר על הפירוש הזה שפנים חדשות באו לכאן במקומות רבים.

והנה לעניין ביאור השמות הנרדפים שהשתדלתי מאד לבאר כפילויות ביטויים בכל מקום שהצלחתי, הרי שכבר שאלוני על זה, מדוע הלכתי כדרך פירוש המלבי"ם שמבאר את ההבדל בביטויים הכפולים ולא כדרך מפרשים שסתמו וכתבו 'כפל העניין במילים שונות'. דע לך, שהתשובה הפשוטה לזה היא, שאם יש איך לבאר כפילויות – אז ודאי שאפשר לבאר, ומאידך גם חשוב לדעת שיש מילים שהם 'שמות הנרדפים', דהיינו שהם אותו עניין בכללותו. וביותר עיין בפירוש רבינו רש"ר הירש לבראשית (פרק כה, פסוק כג) שכתב: "תורת ההקבלה 'וכפל העניין' וכו' – שיטת פירוש נוחה היא, אך נראה בעינינו, כי אין היא הולמת גם דיבור רציני של אדם, קל וחומר שאין היא ראויה לדבר אלהים. רק שיכורים – ואולי ילדים – ילהגו ללא מחשבה כפל ענין במלים שונות".

ואכן לדוברי לשונות אחרים כבר יש תרגומים אחרים, אך לא ללשון הקודש המדוברת כאן בארץ ישראל (מדובר על פיוטים רבים כמנהג אשכנז המובהק). ומה גם שהפירוש שלפניכם הוא לא רק תרגום לסגנון הדיבור כיום בארץ ישראל, אלא גם השתדלות לפרש מושגים קשים וכדומה.

3) ציוני מקורות

מקורות לפירוש ציינתי רק למקומות שיש בהם משום חידוש. ולפעמים גם לגוף הפיוט כאשר הם קשורים זה בזה. וכלל הוא: כאשר כתוב מקור של פסוק בסתם, ההכוונה היא לעיין שם בדברי רבותינו המפרשים.

אציין עוד, שבנוסף ליגיעתי האישית כפי קוטן כוחי, למצוא את פירוש רעיונות ולשוניות כל הפיוטים במקורותיהם כפי שפירטתי למעלה, עוד עמדו על שולחני בעת עריכת הפירוש גם הספרים דלהלן:

- 1) מחזור לסוכות ושמיני עצרת, מוגה מעובד ומבואר בידי דניאל גולדשמידט, ירושלים תשמ"א.
- 2) פירוש ר' וולף היידנהיים ז"ל, המובא במחזורים שונים.
- 3) פירוש מטה לוי (לעיתים עם חלקי המקוריים: בית לוי, מטה לוי ומעשה ארג) הנפוץ במחזורים שונים.
- 4) פירוש הרוקח להושענות, שהופיע בספר זכרון (רפאל), כג – ע, ע"י הרב מרדכי ליב קצנבלבוג.
- 5) פירוש יסוד מלכות להושענות, הוצאת אשכול, ירושלים תשס"ג.

4) נוסח הפיוטים ומנהגי אמירתם

א) את בסיס נוסח הפיוטים כאן העתקתי ממחזורי רדל היים של רו"ה, עם תיקונים (מצנזורה, מסכילים וכדומה) מאת ידידי הרה"ג אברהם שלמה סולומון שליט"א, עוד אציין, שהוספתי מדעתי סימני פיסוק בתוך גוף הפיוטים, כדי להקל על אמירה נכונה שלהם.

ב) מכיוון שהמחזור הזה נועד בעיקרו עבור קהילותינו בארץ ישראל האומרות את הפיוטים כפי קבלת אבותינו, לכן הבאנו את מנהגנו שאם חל א' דסוכות בשבת, אז הופכים את היוצרות גם בארץ ישראל, ואומרים את פיוטי יום שני ביום ראשון (דהיינו מערבית וקרובות, אך לא יוצר וזולת) ואת של ראשון בשני, לפי הטעם המבואר בצל"ח (מסכת ברכות דף לד עמוד א):

ובסוכות גם הקליר יסד הפיוט אלים כהשעין אב ליום ראשון של סוכות, ואף שביום ראשון של סוכות יש פיוט אקחה פרי עץ הדר, שג"כ חתום בו הקליר. אומר אני, שניהם יסד ליום ראשון, לפי שפיוט אקחה כל יסודו על ד' מינין שבלולב, ופיוט אלים כהשעין עיקרו למצות סוכה, ולכן יסד שני פיוטים, שאם חל ראשון בימי בג"ה ויש מצות ארבע מינין בו ביום, יאמרו פיוט אקחה פרי עץ הדר, ואם חל יום ראשון בשבת יסד פיוט אלים כהשעין אב שהוא מיוסד על מצות סוכה.

ג) ולכן גם סידרנו את פיוטי שמיני עצרת כפי המנהג של רוב הקהילות בארץ ישראל בדורנו. שבשמיני עצרת בארץ ישראל יש הנוהגים לומר רק את פיוטי שמיני עצרת בכל התפילות, וכפי שנוהגים בשאר ימים טובים שאומרים רק את פיוטי יום טוב ראשון. אבל רוב הקהילות נוהגים לומר בשחרית את פיוטי שמחת תורה, לעומת ערבית ותפילת גשם שאומרים את פיוטי שמיני עצרת, כי כן מסתבר יותר לנהוג משום שבשחרית קוראים בארץ ישראל את פרשת וזאת הברכה שעליה נסובים פיוטי שחרית של שמחת תורה (לעומת חוץ לארץ שקוראים כל הבכור). וככה הוא מעין פשרה. ומצינו שכן מובא שנהגו כך בארץ ישראל כבר בשנת ת"י בערך, ע"פ המובא ב'מסעות ר' משה פוריית מפראג', בתוך: ר"א יערי, מסעות ארץ ישראל של עולים יהודים, ירושלים תש"ו, עמ' 295.

5) שלמי תודה

ברוך ה' שנותן בי את הכוחות לכתוב ולהוציא לאור את החיבור הזה, מה אשיב לו כל תגמולוהי עלי. יהי רצון שיעזור לי גם הלאה להוציא עוד כאלה חיבורים כהנה וכהנה. תודה מיוחדת לידיד נפשי, המרצה ובעל הקריאה, הרב עמנואל שטרימר שליט"א, שנדב סכום הגון לצורך הדפסת הספר הזה, לעילוי נשמת הוריו ז"ל, ומתוך הוקרה והערצה לשמירת מנהגי אשכנז הישנים, החשובים והמפוארים. יבורך מפי עליון ותהי משכורתו שלמה מעם ה'.

לבריאות ושלוה באריכות ימים ושנים.

תודה לרב אברהם שלמה סלומון הי"ו מבני ברק, על הגהותיו בנוסח הפיוטים משיבושים שונים ע"פ כתבי יד ודפוסים ישנים, מתוך מומחיות והבנה בדרך הבירור בזה. יברכו ה' ברפואה שלמה ובתוספת כח להמשיך לברר את מקחם של רבותינו הראשונים ולהוציא לאור האמת את כתביהם השונים.

אציין עוד, שחלק מתיקוני הנוסח כאן הם מאת ידידי הנכבד, ירא שמים מרבים ותלמיד חכם מופלג, כבוד הרב בנימין דוב לפלר זצ"ל, אשר היה מגדולי הדור בכל ענייני הפיוטים, בקרב יראי השם. וגם אנכי הקטן זכיתי ממנו באופן פרטי לעצה ותושיה בענייני לימוד הפיוטים וכתובת הפירוש. יהי זכרו ברוך ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

ברכת יישר כוח לשותפי לדרך, הרה"ג אברהם אומן שליט"א, בעל מחבר מחזורי פרנקפורט לראש השנה וליום כיפור המסודרים והמבוארים ושאר ספרים, על עזרתו ועצתו בדברים רבים ועל חלקו העצום וההכרחי בספר זה. תהי משכורתו שלמה מעם ה' אלהי ישראל, לשפע בריאות ושמחה לו ולכל אשר לו.

וכן תודה לכל המעירים השונים שטרחו להציע תיקונים שונים, ובפרט לידידי הרה"ג שמעון רפאל כאהן שליט"א מבני ברק, והרה"ג ישי שמערלא שליט"א מחיפה, שעברו על כל הפיוטים והעירו הערות חשובות מאד. ישאו ברכה מאת ה' מתוך הרחבת הדעת ושלוה.

ברכה מיוחדת למו"ר הרה"ג בנימין ש. המבורגר שליט"א, יו"ר מכון מורשת אשכנז ומחבר ספרים רבים, שזכה לערוך ולחזק את שמירת מנהגי רבותינו גאוני אשכנז בכלל ישראל במנהגי התפילות ועוד, יזכו ה' להמשיך להפיץ את תורתם לאורך ימים ושנים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

תודה רבה חמה לאבי אדוני מו"ר שליט"א, רב המרכז הרפואי 'מעייני הישועה' וממייסדי קהילות אשכנז באר"י, וכן לאמי מורתי תליט"א, שלא חסכו מאמץ מעודי לגדלני ולטפחני, להעמידני בקרן אורה, ולכוון את דרכי בדרך מסורת אבותינו. יזכו לאורך ימים ושנים בבריאות, שמחה ונחת רוח מכל צאצאיהם.

וכן לנוות ביתי היקרה שתחיה, אשת חיל, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר, יתן ה' שלא תמוש התורה מפינו ומפי זרענו ומפי זרע זרענו עד עולם.

בתפילה לרבנו של עולם שכימי צאתנו מארץ מצרים כך יראנו נפלאות במהרה בימינו,

נח הופנר

(בלאאמו"ר הג"ר יוסף ברוך שליט"א)

לזכרון עולם בהיכל ה'

מו"ר זקני, צדיק, תמים, תלמיד חכם וישר דרך,
מזכה הרבים בחיבוריו הנפלאים 'מדריך ברכות הנהנין', 'ספר הלכה'
י' ברכים, 'דיני הגיור והגר', 'מפניני המהר"ל מפראג' ושאר ספרים

הרה"ג נפתלי בן אליעזר הופנר זצ"ל
נלב"ע כ"ד אלול תש"ס

זקני היקר, שזכיתי להקרא בשמו, חכם מחוכם שהעמיד את חינוך
בנות בית יעקב בארץ ישראל, קבע עיתים לתורה ועבד את בוראו
מתוך יסורים קשים

הרה"צ נח בן שלמה רפאל סולמונס זצ"ל
נלב"ע י"ב אלול תשמ"ב

ורעייתו – זקנתי האשה הכשרה,
העמידה בתים רבים בישראל על אדני הקודש
וחינכה את ילדיה ליראת שמים ומצוות

מרת טובה סולמונס בת דוד שייער ע"ה
נלב"ע ט"ז אדר תשע"ח

נתרם סכום הגון
להדפסת מהדורה זו
ע"י המרצה ובעל הקריאה

כמר רבי
עמנואל שטרימר
שליט"א

לעילוי נשמת הוריו ז"ל

דברי מבוא

מאת רבי עמנואל שטרימר שליט"א

בראשית השנה אנו ספונים שעות רבות בתפילות בבית הכנסת, דהיינו בימים הנוראים. ולאחר מכן בחג הסוכות כאשר הגשם עומד לבוא לפתחנו אנחנו דווקא יוצאים החוצה מבתי המגורים אל הסוכה.

וכפי שאמרו חז"ל במדרש שיר השירים רבה (וילנא, פרשה ז, אות ב, להלן מתורגם):

"אמר רבי יהושע בן לוי: ראוייה היתה העצרת של חג שתהא רחוקה חמשים יום כנגד העצרת של פסח, אלא עצרת של חג על ידי שהן יוצאים מן הקיץ לחורף - אין בימיהם שיילכו ויבואו.

"משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו בנות הרבה, מהן נשואות במקום קרוב, ומהן נשואות למקום רחוק. יום אחד באו כלם לשאול שלום המלך אביהם, אמר המלך: אלו שנשואות במקום קרוב - יש להן זמן לבוא ולהגיע, ואותן שנשואות במקום רחוק - אין להן זמן ללכת ולהגיע. אלא עד שהן כולן אצלי כאן, נעשה לכולן יום טוב אחד ונשמח עמן.

"כך עצרת של פסח, עד שהם יוצאים מהחורף לקיץ, אמר הקדוש ברוך הוא: יש להם זמן ללכת ולהגיע, אבל עצרת של חג - על ידי שהן יוצאין מהקיץ לחורף, ואבק דרכים קשה, וידות דרכים קשות, לפיכך אינה רחוקה חמשים יום, - אמר הקדוש ברוך הוא: אין להם זמן ללכת ולבוא, אלא בעוד שהם כאן - נעשה לכולם יום טוב אחד ונשמח. לכך משה מזהיר לישראל ואומר להם (במדבר כט): 'ביום השמיני, עצרת תהיה לכם'."

והנה, אחרי שבימים הנוראים אנחנו ספונים בבתי הכנסת, ואחר כך בסוכות אנחנו יוצאים מהבית אל הסוכה, הרי שיותר מאוחר בסוף החג, אנו אף יוצאים מהסוכה לגמרי ומעבירים חלק נכבד מהמסורת לגמרי החוצה. כשאם הבנתם נכון, הכוונה לריקודים של שמחת תורה. שהרי ידוע לנו כי החוץ, הוא המקום הראוי בעצם לרקוד לפי מנהגנו!

כך מודגש הבטחון בה', שהרי טבע האדם הוא להיכנס יותר פנימה לביתו הפרטי ככל שמתקרבים לחורף, ובתהליך הזה אנחנו מדגישים דווקא את בטחוננו בה', שיגמול עמנו חסד והוא זה ששומר עלינו, וכל חיינו הם רק בצל כנפיו, ומתפללים אליו 'ופרוס עלינו סוכת שלומך'.

ולמעשה אפשר להביט על חג הסוכות כתחילת שנה, ובכך מסתיימים הימים הנוראים, תוך כדי שמחה כציווי הכתוב: "ושמחת בחגך", אחרי שעבודת ה' הקודמת היתה בעיקר לחשבון הנפש. ולכן אפשר להתייחס אל כל מה שלפני חג הסוכות מתחילת השנה כ"ימים נוראים", החל מראש השנה ועד לפני סוכות.

וכפי שהזכירו חז"ל במדרש תנחומא, פרשת אמור, אות ל:

"ביום הראשון, וכי ראשון הוא, והלא יום חמשה עשר הוא, אלא מאי ראשון, ראשון לחשבון עונות, ר' מני ור' יהושע דסכנין בשם ר' לוי, משל למה הדבר דומה, למדינה שהיתה חייבת ליפס למלך, והיה המלך משלח לגבותה, ולא היתה נותנת לפי שהיה השטר גדול. כך פעם ראשון, ופעם שני, והיה משלח ולא היו נותנים.

"מה עשה המלך, אמר לבני פלטין שלו עמדו ונלך עליהם, עד שהן הולכין כמו עשרת מילין, שמעו בני המדינה, מה עשו, התחילו גדולי המדינה לילך לאנפטי של מלך, אמר להם מי אתם, אמרו לו אנו בני מדינה פלונית ששלחת לגבותינו, אמר להם ומה אתם מבקשים, אמרו לו בבקשה ממך עשה עמנו חסד שאין לנו מה ליתן, אמר

להם אני מניח לכם מחצה.

"עד שהוא בא יצאו בינוני המדינה וקדמוהו כמו חמשה מילין, אמר להם מי אתם, אמרו לו אנו בני מדינה פלונית, אמר להם ומה תבקשו, אמרו לו בבקשה ממך רחם עלינו, אמר להם כבר הנחתי מחצה, ובשבילכם אני מניח מחצה על מחצה.

"עם שהוא מהלך יצאו כל בני המדינה, אמר להם ומה אתם מבקשים, אמרו לו אדונינו המלך אין לנו מה ליתן, רחם עלינו, אמר להם כבר הנחתי מחצה, ומחצה על מחצה, ובשבילכם אני מניח את הכל.

"אלא מכאן ואילך ראש חשבון הוא, המלך זה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, בני המדינה שלו אלו ישראל, שהן מסגלין עונות של כל השנה כולה, מה הקדוש ברוך הוא עושה, אומר להם עשו תשובה בראש השנה, והם נכנעים ובאים ביום הכפורים, והם מתעניין ועושין תשובה, והקב"ה מוחל להם את הכל, ובסכות כלם נוטלים את לולביהם ביום טוב ראשון ומקלסין להקב"ה והוא מתרצה להם ומוחל להם, אמר להם הרי ויתרתי לכם כל עונותיכם הראשונות. אבל מעכשיו ראש חשבון הוא, שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון, ראשון לחשבון עונות".

והנה, רמז לכך ניתן לראות בהתייחסות התורה לימים הראשונים של הבריאה, כאשר הימים הראשון והשני מחוברים כל אחד מהם לתיאורו הקודם, בכך שהפסוק "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד", וכן "... יום שני" כתובים באותו הפסוק של הדברים שלפניהם. ומאידך, מהימים שלישי עד חמישי כל יום עומד בפסוק בפני עצמו, כמו: "ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי".

ובכך נראה לי רמז גם על שני מועדי תשרי הראשונים שהם למעשה כמקשה אחת וענין דומה. לעומת חג הסוכות, שמהם והלאה, שאין הוא כמו הימים נוראים שבהם בעיקר מתרפקים על העבר לבקש סליחה, אלא מתחילים את השנה בחגיגה ושמחה ! וכפי שראינו את ההקשר בין ראש השנה ליום הכפורים ואת האחדות ביניהם, כך

גם יש להתייחס אל ימי הסוכות ושמחת תורה כעניין אחד של שמחה ושלוש, וכפי שנזכר ענין השלום באופן מיוחד על הסוכה "ופרוס עלינו סוכת שלומך". שצריך לנצל כראוי את מצוות הישיבה בסוכה ולשהות שם כמה שאפשר במשך היום, אך לא בקלות ראש.

ובנותן טעם אני רואה להזכיר כאן סיפור אודות כך, ושיש בו לימוד זכות על עם ישראל. כפי המסופר על רבי לוי יצחק מברדיטשב שפגש פעם בשבת יהודי שעישן. שאל הרב את היהודי, היודע אתה ששבת היום? ענה היהודי, יודע!

הרים הרב את עיניו לשמיים ואמר: "ריבוננו של עולם, ראה מה ישרים עמך, אומרים את האמת גם אם היא קשה!". שלמרות שחילל שבת, הרי שלפחות אמר את האמת! וכן ראיתי יהודים פשוטים שמשתדלים שלא להתעסק בדברים של קלות ראש בתוך הסוכה, אלא אם כבר עושים דברים כאלה, אז הם יוצאים מחוץ לסוכה, ואפילו שיכלו להסתיר מעשיהם בתוך סוכה, אלא שמקפידים על ההלכה שצריך לשמור על קדושת הסוכה.

ונקווה שעם ישראל יהיה עסוק אך ורק במצוות ומעשים טובים, ושיתקבלו כל תפילותינו לרצון לפני אדון כל !!!

סדר עירוב תבשילין

כשחלים שני ימים טובים של סוכות או שמ"ע בימים חמישי ושישי, יש לערוך 'עירוב תבשילין' בערב יום טוב (יום ד' בשבוע), כדי להתיר הכנה מיום טוב לשבת (ומכריזים בבית הכנסת בבוקר ובערב להזכיר לקהל שיעשו כל אחד בביתו). ואם שכח ולא עירב, יעשה שאלת חכם (ויתר דיניו עיין בשו"ע ופוסקים או"ח סי' תקכז).

מעיקר הדין כל אחד מערב לעצמו, וגדול העיר מערב לכולם. אך המנהג שכל אחד מערב עבור כל בני העיר, ומזכה להם ע"י אחר שאינו סמוך על שולחנו. (ראה פירוט בשו"ע או"ח שסו), ואז מוסיף "לנו ולכל הדרים בעיר הזאת".

וכך סדרו: המערב מכין פת (לכתחילה פת שלמה כביצה) ותבשיל כזית (כגון בשר, דגים, או ביצים, אבל לא דיסה וכיוצא בה), אוחז העירוב (הלחם והתבשיל ביחד) ואומר:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרֹב:**

מי שאינו מבין ארמית יאמר זה:

עַל יְדֵי עֵרֹב זֶה יִהְיֶה מִתֵּר לָנוּ
לְאִפּוֹרַת וּלְבִשָּׁל וּלְהַטְמִין
וּלְהַדְלִיק נֵר וּלְעֲשׂוֹת כָּל צְרָכֵנוּ
מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת, לָנוּ וּלְכָל הַדְּרִים
בְּעִיר הַזֹּאת.

לשון חז"ל:

בְּהֵדִין עֵרֹבָא יְהִיא שְׂרָא לְנָא,
לְמִיפָא וּלְבִשָּׁלָא וּלְאַטְמָנָא
וּלְאַדְלָקָא שְׂרָגָא וּלְמַעְבַּד כָּל
צְרָכָנָא, מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבָּתָא, לָנוּ
וּלְכָל הַדְּרִים בְּעִיר הַזֹּאת:

ואחר כך לוקח את פת העירוב כלחם משנה לכל סעודות השבת ובסעודה שלישית בוצע עליה.

הדלקת הנרות

כשחל בחול, יש נוהגים להדליק בלילה לפני הסעודה, ויש נוהגים בכניסת היום טוב. אבל כשחל בשבת, מדליקה נרות שבת ויו"ט לפני כניסת השבת. (וביו"ט שני בחו"ל אסור להדליק את הנרות לפני צאת הכוכבים של מוצאי יו"ט הראשון).

כשמדליקה לפני כניסת היום, פורסת ידיה על הנרות לאחר ההדלקה ומברכת; ואם מדליקה אחרי צאת הכוכבים, מברכת לפני ההדלקה ללא פריסת ידים על הנרות:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שָׁל (בערב שבת: שַׁבָּת וְשָׁל) יוֹם טוֹב:**

בסוכות וכן בשמיני עצרת ובשמחת תורה מוסיפים 'שהחינו':

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה:

תפילת מנחה לערב סוכות ולחול המועד

בכל אמירת 'אשרי' ש"ץ מרים קולו בנעימה בפסוק 'פותח את ... רצון', כי הקול מעורר את הכוונה.

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבִי בֵיתְךָ. עוֹד יִהְיֶה לְךָ סֵלָה:

אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ. אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁיֵּי אֱלֹהָיו:

תִּהְיֶה לְדוֹד. אֲרוֹמְמְךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ. וְאִבְרַכָּה שְׁמְךָ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכְּךָ. וְאִהְיֶה לְךָ שְׁמְךָ לְעוֹלָם וְעַד: גָּדוֹל יי
וּמְהֵלָּל מְאֹד. וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֶׁיךָ.
וּגְבוּרָתְךָ יִגִּידוּ: הֵדָר כְּבוֹד הוֹדְךָ. וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעִזּוֹן
נִזְרָאֲתֶיךָ יֹאמְרוּ. וּגְדֻלָּתְךָ אֶסְפְּרָנָה: זָכַר רַב־טוֹבְךָ יִבְיָעוּ.
וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי. אֶרְךְ אֲפִים וּגְדֻלַּחֲסֵד: טוֹב־יֵי לְכָל.
וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יי כָּל־מַעֲשֶׁיךָ. וְחִסְדֶּיךָ יִבְרַכּוּכָה:
כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ. וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם
גְבוּרָתוֹ. וְכְבוֹד הֵדָר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים.
וּמִמֶּשְׁלֶתְךָ בְּכָל־דוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יי לְכָל־הַנְּפִלִים. וְזוֹקֵף לְכָל־
הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹיךָ יִשְׁבְּרוּ. וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם
בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדְךָ. וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: צָדִיק יי בְּכָל־
דַּרְכָּיו. וְחִסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכָל־קִרְאָיו. לְכָל אֲשֶׁר
יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן־יִרְאִיו יַעֲשֶׂה. וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:
שׁוֹמֵר יי אֶת־כָּל־אֲהָבָיו. וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תִּהְיֶה יי
יִדְבֵּר פִּי. וַיְבָרֶךְ כָּל־בֶּשֶׁר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וְעַד: וְאַנְחֵנוּ
נִבְרַךְ יְהִי, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הִלְלוּ־יָהּ:

ערבית לליל ראשון של סוכות

שחל בחול

אם חל בשבת - אומרים מערבית של יום שני - בעמוד 171

בימי רש"י הירש הנהיגו לשיר במקלה את פסוקי 'מה טובו' לפני ערבית של ליל יום טוב שני.

מה־טָבוֹ אֱהִיָּךְ יַעֲקֹב. מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל: וְאֲנִי בֶרֶב חֶסֶדְךָ
אָבָא בֵיתְךָ. אֲשַׁתְּחֹה אֶל־הֵיכַל קֹדֶשְׁךָ בִּירְאָתְךָ: יי
אֶהְבֵּתִי מֵעוֹן בֵּיתְךָ. וּמָקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ: וְאֲנִי אֲשַׁתְּחֹה
וְאֶכְרַעַה. אֶבְרָכָה לִפְנֵי־יְיָ עֹשִׂי: וְאֲנִי תִפְלְתִי־לָךְ יי עַת רְצוֹן
אֱלֹהִים בְּרַב־חֶסֶדְךָ. עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ:

כאשר הש"ץ מאריך באמירת 'ברכו' אומר הקהל בלחש ובכריעה:

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר שְׁמוֹ שֶׁל־מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא מְרוֹמָם עַל־כָּל־בְּרָכָה וְתַהֲלָה,
וְהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבְּלָעָדָיו אֵין אֱלֹהִים, סְלוּ
לְרֵכֶב בְּעֶרְבוֹת בֵּית שְׁמוֹ. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד:

ש"ץ מאריך
באמירת 'ברכו':

בְּרַכּוּ אֶת־

יי

ז:

הַמְּבָרָךְ:

קהל וש"ץ יחדיו: בְּרוּךְ יי הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעְרִיב עֶרְבִים
בְּחִכְמָה פּוֹתַח שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים וּמַחֲלִיף
אֶת־הַזְּמַנִּים וּמַסְדֵּר אֶת־הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמַרְתֵּיהֶם בְּרַקִּיעַ
בְּרָצוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי־אוֹר.
וּמַעְבִּיר יוֹם וּמִבִּיא לַיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה יי צְבָאוֹת
שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

בסוף הברכה הראשונה אנו מבקשים שיברכנו ככוכבי השמים בזכות קיומנו את מצוות ד' המינים שהם ככלי שיר ואגודים בפאר. בסוף הברכה השניה אנו מבקשים שיעורר את אהבתו אלינו בזכות קיומנו את מצוות הסוכה ע"י הגיונו בתורה. בברכה השלישית של ניסי יציאת מצרים אנו מתפללים לגאולתנו בזכות שלשת האבות, ושעל ידי ארבעת המינים יעביר את הטומאה וישבור זרוע הרשעים, ויגאלנו בזכות שמחתנו בו בשבעת הימים בקריאת ההלל ופרשת קרבנות החג. וכהמשך לכך גם בברכה הרביעית אנו מתפללים על חידוש בנין בית המקדש בו נברך את ה' כדי שאז נקדש שמו בעולמו.
ע"ס א"ב וחתום בו יוסף הקטן בר שמואל.

אוֹחֲזֵי בִידֵם אַרְבַּעַה מִיָּנִים.

אֶת הַמִּחְזִיקִים בִּידֵיהֶם אַרְבַּעַת הַמִּינִים

בָּאִים לְסִלְדָּךְ בְּעֹגֵב וּבְמִנִּים.

וּבִזְהָהֵם כְּמוֹ שֶׁבָּאִים לְבִקְשָׁךְ בִּירְאָה בְּכָלִי שִׁיר 'עֹגֵב' ו'מִנִּים'

גְּמוּנֵי פֹז אוֹגְדִים וּמִזְמָנִים.

וּמְכִינֵן שְׂכָךְ בְּלִיפּוּפֵי פֶּאֶר הֵם אוֹגְדִים וּמְכִינִים

דְּגָלֵינוּ יֵשִׁים כְּכֹכְבֵי שָׁחַק נְמָנִים:

אֶת ד' דְּגָלֵיהֶם יְבָרֵךְ ה' שִׁיְהִיו כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם בְּלִתֵּי נִסְפָּרִים

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרֵבִים:

אֶהְבֶּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֶּת, תוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים
וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמִדָּת, עַל־כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁכְבְּנוּ
וּבְקוּמָנוּ נִשְׁיַח בְּחֻקֶּיךָ, וְנִשְׁמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאַרְךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נִהְגָּה יוֹמָם וּלְיָלָה.
וְאֶהְבֶּתְךָ אֶל־תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים.

הוֹיֵי דַת מֵרָאשׁ נְסוּכָה.

לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא עוֹד מְלַפְנֵי הָעוֹלָם מוֹלֶכֶת

וּבָאִים וְלָנִים שְׁבַעַה בִּסְכָּה.

וּבָאִים לְסִכָּה וַיִּשְׁנִים בָּהּ בְּשִׁבְעַת יָמֵי הַחַג

זְכוֹת הַמִּצִּיָּאִים וְגוֹנָגִם מִמִּשְׁכָּה.

לְזְכוֹת הַבָּא אוֹתָם וְהִגּוּ עָלֵיהֶם מִמְּכָשׁוֹל

חֹק אֶהְבֶּתָם בְּלִי לְחִשְׁכָּה:

כְּפִי קְבִיעוֹת אֶהְבֶּתְךָ אוֹתָם שֶׁהִיא לֹא סוּף

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

אל מלך נאמן.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי | אֶחָד:

בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאֶהְבֶּתְךָ אֵת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל-לִבְּךָ:
וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָךְ וּדְבַרְתָּ בָם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבִלְכֻתְךָ בַּדֶּרֶךְ
וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְקִשְׁרַתָּם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין
עֵינֶיךָ: וְכִתַּבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ שְׁמִיעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יי אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לִבְבְּכֶם
וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֶה וּמִלְקוֹשׁ
וְאִסְפֹת דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ
וְאִכְלָתָ וּשְׁבַעְתָּ: הַשְׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסִרְתֶּם
וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יי בָּכֶם
וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת-
יְבוּלָהּ וְאִבְדֶּתֶם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יי נָתַן לָכֶם:
וּשְׁמַתֶּם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל-לִבְבְּכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם וְקִשְׁרַתֶּם
אֶתְכֶם לְאוֹת עַל-יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדֶתֶם אֶתְכֶם

אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ
וּבְשֹׁכְכְךָ וּבְקוֹמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

הרב הקורא שמע בטעמים מרים קולו עד 'אמת'.

לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יי
לְאַבְתִּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּי־יָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֶרֶתָם וְנָתַנוּ עַל־
צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ
וְזָכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִתּוּרוּ אַחֲרֵי
לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ
וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהָיִיתֶם קְדָשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יי
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם
לֵאלֹהִים אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם:

יש לצרף 'אלהיכם' ל'אמת', אכן יתן ריוח מעט שלא יבולע האל"ף.

אָמֵת וְאַמוּנָה כָּל־זֹאת וְקִיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זולָתוֹ
וְאַנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מְלָכֵנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ
מִכַּף כָּל־הָעֲרִיצִים הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשִׁלָּם גְּמוּלָ לְכָל־
אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ הַעֲשֶׂה גְדֻלּוֹת עַד־אֵין חֶקֶר וְנִפְלְאוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר:
הַשֵּׁם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא־נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ הַמְדְּרִיכֵנוּ עַל־בָּמוֹת

אויבִּינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל־שִׁנְאֵינוּ: הָעֲשָׂה־לָּנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בַּפֶּרַעַה
אוֹתָת וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי־חָם: הַמָּכָה בְּעֶבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם
וַיּוֹצֵא אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוֹת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בְּנֵיו בֵּין גִּזְרֵי
יַם־סוּף אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהֲמוֹת טָבַע: וְרָאוּ בְּנֵיו
גְבוּרָתוֹ שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לֶךְ עֲנוּ שִׁירָה.

ממשיך את סדר הא"ב מן אות ט' ואילך, ואחריו חתום שם המחבר יוסף.

טוֹעֵנִי נְטֵעֵי צִמְחוֹת. יִשְׁיֵנוּ שְׁבַע שְׁמָחוֹת. בַּחַג הַסִּכּוֹת:

הַנוֹשְׂאִים עֲנָפֵי עֲצִים, יִזְכּוּ בְּעֵתִיד לְשִׁמְחוֹת לֵלָא קָא.

בָּסֵם בְּצֵל יְמִינְךָ. לְמַעַן זְכוּת מֵאֲמִינְךָ. נִתֵּן מִסִּכּוֹת:

הִגֵּן עֲלֵיהֶם בְּטוֹב חֶסֶדְךָ, בְּשִׁבִּיל שְׂכָר זְכוּת אַבְרָהָם שְׁהֶאֱמִין בְּךָ, וְשִׁבְר פְּטִילִים

מִחֲתָנִים בְּלֵב בֶּשֶׁר. נִהְלֵם כִּיחִיד נִתְבָּשֶׁר. בְּעֵצֵי הַסִּכּוֹת:

וְאֵת הַמִּתְחַנְּנִים בְּלֵב כְּנוֹעַ, הִנְהֵג בְּשִׁלּוֹה כִּי־צִחֵק שֶׁנִּתְבָּשֶׁר לְטוֹבָה, אַחֵר הִקְרַבְתָּ הָאֵיל שֶׁנֶּאֱחַז בְּסִבּוֹ

סִכָּה תִּהְיֶה לְצֵל. עֲבוֹר תָּם הַמִּפְצֵל. חֲנָה בַּסִּכּוֹת:

וְהַסִּכָּה תִּהְיֶה לְהִגָּנָה, בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב שֶׁפָּצַל מְקִלוֹת לְהַנְצִל מִגְּזֵל, וְגַם שְׁמַר עַל מְמוֹנוֹ בַּסִּכּוֹת

פְּלִטִים בְּצֵלְךָ תִּסְתִּירָם. צִנִּיף יֵשַׁע תִּכְתִּירָם. מִנְּשֵׁק לְסִכָּת:

אֵת הַנוֹשְׂאִים מִיִּשְׂרָאֵל - תִּתְּתִיף תְּצִילֵם, וּבְעֵטְרָת מְקִיפָה שֶׁל יְשׁוּעָה תִּסּוּבְּבֵם, לְהִגֵּן עֲלֵיהֶם מִכָּלִי זֵין

קְדוֹשׁ בְּרִית תִּגְבִּיר. רוּחַ טוֹמָאָה תַּעֲבִיר. פְּרָעוֹת וּסִכּוֹת:

הַקְדוּשׁ ב"ה! זְכֹר אֵת בְּרִיתְךָ עִמָּנוּ, וְאֵת רוּחַ הַטָּמְאָה תִּסְלַק, בְּנִקְמוֹת לְטָמְאִים וְהִגְנוֹת לָנוּ

שְׁבוֹר קִדְקֵד מְאֹדָם. שְׁכַר חֲצִיף מְדָם. אֲמוֹת הַנְּסוּכּוֹת:

הַכְּנוֹעַ אֵת רָאשֵׁי מַלְכוּת עֲשׂוֹ הָרָעִים, וְתָן שִׁבְעָה לְחֲצִיף מְדָמָם, שֶׁל הָאֲמוֹת הַשּׁוֹלְטוֹת

תַּחֲנוּן חוֹגֵגִי שִׁבְעָה. תּוֹפְשֵׁי מְגִדִּים אֲרַבְעָה. וְשׁוֹעֲתָם סִכּוֹת:

תַּרְחֵם עַל הַשְּׁמִחִים בְּשִׁבְעַת יְמֵי הַחַג, הָאוֹחֲזִים אֶת ד' הַצְּמִחִים הַמְּשִׁבָּחִים, וְאֵת תְּפִלָּתָם שֶׁמַּע

יִשְׁעֵי אֵל, סְכוֹת שְׁוַעַת עַמְּךָ.

ה' הִחְזַק לְהוֹשִׁיעַנִי, הִקְשֵׁב לְשׁוֹנֵת עַמְּךָ

וְרַעַם וְעֲנָגִים בְּטוֹב טַעַמְךָ.

וְהִנְהִיגֵם וְתִיטִיב לָהֶם כְּמַעֲלֹת מִתִּיקוֹת הַנְּהַגְתָּךְ

שְׁנִיא כַח, דִּשְׁתָּ צָרִים בְּזַעַמְךָ.

כְּמוֹ שָׂרֵב כַּח נִגְלִיתָ, כְּשֶׁרַמְסַתְּ אֶת שׁוֹנְאֵיהֶם (פָּרַעַה וְחִילוֹ) בְּכַעֲסְךָ

פֶּאֶר וְזָמַר נָתַנּוּ לְהַנְעִימְךָ:

וְאִזּ עַל כֵּךְ שָׂבַח וְשִׁירָה הֵם נָתַנּוּ לְהַנְעִים לְמוֹלָךְ

בְּגִילָה בְּרִנָּה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָלֵם.

מִי־כִמְכָּה בְּאֵלִים יְיָ מִי כִמְכָּה נְאֻדָּר בִּקְדָּשׁ

נוֹרָא תְהִלָּת עֲשֵׂה פֶלֶא:

מִלְכוּתְךָ רָאוּ בְנֶיךָ בּוֹקֵעֵ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה:

הִלֵּל גּוֹמְרִים כָּל־שְׁמוֹנָה.

אֶת הַהִלֵּל קוֹרְאִים כָּלֹ, בְּכָל שְׁמוֹנֵת יְמֵי הַחַג

קוֹרְאֵי פְרָשֶׁת קְרִבְנוֹת בְּזִמְנָה.

וְגַם קוֹרְאִים אֶת פְּרָשֶׁת קְרִבְנוֹת הַחַג בְּזִמְנָה

טַעַם וְהוֹשִׁיבֵם בְּאֶרֶץ שְׁמִנָה.

קָבַע אוֹתָם וְקִיַּם אוֹתָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמְּשַׁבַּחַת

נִצַּח צוּר יִשְׁעֵנוּ לְהֶאֱמָנָה:

כִּדִּי שְׁלֹנְצַח בָּרַךְ, הִחְזַק לִישׁוּעֵתָנוּ, יְאֻמִּינוּ

זֶה צוּר יִשְׁעֵנוּ פָּצוּ פֶה וְאָמְרוּ.

יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

וְנֹאמַר כִּי־פָדָה יְיָ אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ:

בְּהִדְרַת קִדְשׁ שׁוֹרְרוּ בְּמִקְדָּשׁוֹ.

בְּהִדְרַת שֶׁל קִדְשָׁה שָׁרוּ בְּמִקְדָּשׁוֹ

רוֹחֲשִׁים שִׁיר וְשִׁבַּח לַחֲדָשׁוֹ.

כָּאֲשֶׁר מִעֲמֻק לִבָּם אָמְרוּ שִׁיר שֶׁל שִׁבַּח עַל נִסְיוֹ

שְׁלוֹם הַנְּשֻׁפּוֹת לְהַגְדִּישׁוֹ.

שְׁלוֹם תַּכְיִין וְתַשִּׁים לָנוּ לְבִרְכָּה מְרֻבָּה

מֶלֶךְ צוֹר יִשְׂרָאֵל וְקִדּוּשׁוֹ.

הַמֶּלֶךְ, מִשְׁעָנָם הַחֲזָק שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְקִדְשָׁתָם

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁפִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכָנוּ לְחַיִּים, וּפְרוֹם
עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ, וְתַקֵּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְהַגֵּן בְּעַדָּנוּ וְהַסֵּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דָּבָר
וְחָרָב וְרָעָב וְיָגוֹן, וְהַסֵּר שָׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ, וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ
תִּסְתִּירֵנוּ, כִּי אֵל שׁוֹמְרָנוּ וּמַצִּילָנוּ אַתָּה, כִּי אֵל מֶלֶךְ חֲנוּן וְרַחוּם
אַתָּה, וְשִׁמּוֹר צִאתָנוּ וּבּוֹאָנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.
וּפְרוֹם עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ.

וְתִיק, חֲדָשׁ מְכוּן אוֹלָמְךָ.

הַחֲזָק וְהַחֲסִיד! בְּנֵה שׁוֹב אֶת מוֹשָׁב הַיְכָלְךָ

אִמֵּץ אֲהוּבִים כּוֹנֵנֵת בְּצִלְמְךָ.

וְחֲזָק אוֹתָנוּ אֲהוּבִיךָ אֲשֶׁר יֵצֶתָ כְּדַמוּתְךָ

לְבָרְךָ וּלְקִדְשׁ שְׁמֶךָ בְּעוֹלָמְךָ.

כְּדִי שֶׁנִּבְרָךְ וְנִקְדָּשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָמְךָ

תִּגַּן עָלֵינוּ בְּבְרִית שְׁלוֹמְךָ:

וְלִכּוּ תִּגְנוּ עָלֵינוּ בְּגִלְל בְּרִית הַשְׁלוֹם שֶׁבִּינֵינוּ

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, פּוֹרֵם סִכַּת שְׁלוֹם עָלֵינוּ

וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָּיִם:

בשבת: וַיִּשְׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עֹלָם:
 בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעָלָם. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפֶשׁ:

וַיִּדְבֹר מַעֲשֵׂה אֶת מוֹעֲדֵי יְיָ. אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּא. [אַמֵּן]. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתִיהּ וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתִיהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן
 קָרִיב, וְאַמְרוּ אַמֵּן.

יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרַמֵּם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה וַיִּתְהַלָּל
 שְׁמִיהַ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעָלָא מְכַל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבַּחְתָּא
 וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא. וְאַמְרוּ אַמֵּן:

אֲדִנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאַלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקִנְיָה הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסִדֵּי אֲבוֹת
 וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ עוֹזֵר
 וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶגֶן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדִנִּי. מַחֲיָה מֵרְתִים אַתָּה. רַב לְדוֹשִׁיעַ.
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מַחֲיָה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
 נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקִיִּם אֲמוֹנָתוֹ לִישְׁנֵי עָפָר.
 מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמָה לָךְ מֶלֶךְ מַמִּית וּמַחֲיָה וּמַצְמִיחַ
 יְשׁוּעָה. וְנַאֲמֵן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַחֲיָה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וְקְדוּשִׁים בְּכָל־יוֹם יִהְיֶה לְךָ סֵלָה.
בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ.
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת. וְקִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ.
וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּבְנוֹ לַעֲבוֹדָתְךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאָתְךָ:

כשחל יום טוב במוצאי שבת מוסיפים 'ותודיענו':

וְתוֹדִיעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֵת מִשְׁפָּטֶי צְדָקָה וְתִלְמִדָּנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֲקֵי רְצוֹנְךָ וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֲקִים וּמִצְוֹת טוֹבִים וְתִנְחִילָנוּ זְמַנֵּי שְׁשׁוֹן וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ וְחֲגֵי
נִדְּבָה. וְתוֹרִישְׁנוּ קֹדֶשֶׁת שַׁבָּת וּכְבוֹד מוֹעֵד וְחֲגִיגַת הָרִגְלָל. וְתִבְדִּילָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל בֵּין אֹר
לַחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לַשְּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קֹדֶשֶׁת שַׁבָּת לַקֹּדֶשֶׁת יוֹם טוֹב
הַבְּדִלָּתָהּ. וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשְׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קֹדֶשֶׁת. הַבְּדִלָּתָהּ וְקִדְשָׁתָהּ אֵת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשְׁתָּךְ:

וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה וּ) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חֲגִים
וְזְמַנִּים לְשִׁשׁוֹן אֵת יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֵת יוֹם) חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה זְמַן
שִׂמְחָתָנוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכָר לִיציאת מִצְרַיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיַפְקֹד
וְיִזְכֹּר זְכָרָנוּ וּפְקֻדָּנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ. וְזִכְרוֹן מַשִּׁיחַ בֶּן־דָּוִד
עֲבֹדְךָ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קֹדֶשְׁךָ. וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְפָנֶיךָ. לְפִלְטָה וּלְטוֹבָה וּלְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם
חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. זְכָרָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה.
וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים. וּבְדַבָּר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּם וְחַנּוּן. וְרַחֵם עָלֵינוּ
וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְהַשִּׂיאוּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֵת בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם לְשִׂמְחָה
וּלְשִׁשׁוֹן בְּאֶשֶׁר רָצִיתָ וְאִמְרָתָ לְבָרְכָנוּ: (בשבת: אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רָצִיה בְּמִנוּחָתָנוּ.) קֹדֶשְׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקָנוּ

בְּתוֹרַתְךָ שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ וְשִׁמְחָנוּ בִּישׁוּעָתְךָ וְטִהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ
בְּאַמֶּת וְהִנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה
וּבְשִׁשׁוֹן (שַׁבָּת ו) מוֹעֲדֵי קֹדֶשְׁךָ. וְיִשְׂמְחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי
שִׁמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקֹדֵשׁ (הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִנִּים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם. וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר
בֵּיתְךָ וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפַלְתֵּם מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן
וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ
לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנִיחָנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדָה לָךְ
וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל-נִשְׁמוֹתֵינוּ
הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל-נַפְסֶיךָ שְׂבַכְל-יוֹם עִמָּנוּ וְעַל-נַפְלְאוֹתֶיךָ
וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׂבַכְל-עֵת עָרֵב וּבֹקֶר וְצַהֲרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ
וְהִמָּרְחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסָדֶיךָ. מַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

וְעַל-כָּלֵם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמֵם שִׁמְךָ מִלִּבֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד.
וְכָל-הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וְיִהְיֶה לָּנוּ אֶת-שִׁמְךָ בְּאַמֶּת הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ
וְעִזְרָתָנוּ סֶלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שְׁלוֹם רַב עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ תָּשִׁים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֲדוֹן לְכָל
הַשְּׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת וּבְכָל-
שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם:

אֱלֹהִי, נִצַּר לְשׁוֹנֵי מִרְעָה וּשְׁפָתֵי מְדַבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְדוּם
וְנַפְשֵׁי כַּעֲפָר לְכָל תְּהִיָּה: פָּתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף
נַפְשִׁי. וְכָל הַחַיִּשְׁבִּים עָלַי רַעָה מְהֵרָה הִפֵּר עֲצָתָם וְקִלְקַל מַחֲשַׁבוֹתָם:
עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יִמִּינְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשְׁתָּךְ עֲשֵׂה לְמַעַן
תּוֹרָתְךָ. לְמַעַן יַחֲלִצוּן יְדִידְךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי
וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי:

עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם, עֲלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׂיִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן
חֻלְקָנוּ בְּתוֹרָתְךָ: וְשֵׁם נִעְבְּדְךָ בִּירְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קְדָמֹנִיּוֹת: וְעֲרֹכָה לִי
מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קְדָמֹנִיּוֹת:

בשבת אומרים ויכלו וכו' - בעמוד 185

וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהָ רַבָּא. [אָמֵן.] בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתִיהָ וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתִיהָ בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחֵי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמּוֹן
קָרִיב, וְאָמְרוּ אָמֵן.

יְהֵא שְׁמִיהָ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא

וַיִּתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרַמֵּם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה וַיִּתְהַלָּל שְׁמִיהָ
דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלָא מְכַל־בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
דְּאִמְרֵן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן: קהל: קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתָנוּ:

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתָהוֹן וּבְעוּתָהוֹן דְּכָל־יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִּשְׁמֵיָא.
וְאָמְרוּ אָמֵן: קהל: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרַךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים. עֲלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן: קהל: עֲזָרִי מַעַם יְיָ עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצִי:

עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

קידוש לליל יו"ט דסוכות

בבית הכנסת

מקדשים בבית הכנסת גם בחג הסוכות, ושותה כרגיל בבית הכנסת ולא בסוכה.

הטעם: כי דוקא כששותה דרך קביעות חייב בסוכה ובבית הכנסת ודאי ליכא קביעות. המקור: בכורי יעקב, סימן תרמב, ס"ק ב. תוספת: יש לציין גם את מנהג הרבה קהילות שלא לקדש בליל סוכות ושבט חוה"מ סוכות (ובניהם ככל הנראה כמה קהילות אשכנז בצרפת, וכמובא במטה אפרים ועוד פוסקים).

סְבִירי [כְּהַנִּים, מוֹרָה מוֹרְנוּ הָרַב], מֶרֶן וְרַבֵּן וְרַבּוֹתֵינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

בוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל
עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְתֵתֵן לָנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שְׁפָתוֹת לְמִנוּחָה וּ) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה. חַגִּים
וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה
זִמְן שִׂמְחָתָנוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיציאת מצרים: כִּי
בָנוּ בַּחֲרִית וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים (וְשַׁבָּת) וּמוֹעֲדֵי
קֹדֶשׁ (בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מִקְדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וּ) יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.

שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה:

עֲלִינוּ לַעֲשֶׂב לְאֶדֶן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית,
 שְׁלֹא עָשָׂנוּ כְּגִוֵּי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת
 הָאֲדָמָה, שְׁלֹא שָׁם חִלְקֵנוּ כָּהֶם וְגִרְלָנוּ כְּכֹל הַמוֹנֵם. שֶׁהֵם
 מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ.
 וַאֲנַחְנוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי
 הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד
 אֶרֶץ, וּמוֹשֵׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל, וְשֹׁכֵנֶת עִזּוֹ בְּגִבְהֵי
 מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ, אֵין עוֹד. אִמֶּת מַלְכֵנוּ אָפֶס זוּלָּתוֹ,
 כְּכַתוּב בְּתוֹרָתוֹ, וַיֵּדַעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־לְבָבְךָ כִּי יי הוּא
 הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאֶרֶץ מִתַּחַת, אֵין עוֹד:

עַל־כֵּן נִקְוָה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפִּאֶרֶת עֶזְךָ,
 לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן־הָאֶרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכְרֶתוֹן.
 לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי וְכַל־בְּנֵי בֶשֶׁר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ.
 לְהַפְנוֹת אֱלִיךָ כָּל־רָשָׁעֵי אֶרֶץ. יִכִּירוּ וַיֵּדְעוּ כָּל־יּוֹשְׁבֵי תֵּבֶל
 כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל־בָּרֶךְ תִּשְׁבַּע כָּל־לִשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ
 יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְּנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּלֶם אֶת־עַל
 מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם, מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת
 שְׁלֹךְ הִיא, וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד:

יגדל אלהים חי וישתבח	נמצא ואין עת אל מציאותו:
אחד ואין יחיד כיחודו	נעלם וגם אין סוף לאחדותו:
אין לו דמות הגוף ואינו גוף	לא נערוך אליו קדשתו:
קדמון לכל דבר אשר נברא	ראשון ואין ראשית לראשיתו:
הנו אדון עולם לכל נוצר	יורה גדלתו ומלכותו:
שפע נבואתו נתנו אל	אנשי סגלתו ותפארתו:
לא קם בישראל כמשה עוד	נביא ומביט את תמונתו:
תורת אמת נתן לעמו אל	על יד נביאו נאמן ביתו:
לא יחליף האל ולא ימיר	דתו לעולמים לזולתו:
צופה ויודע סתרינו	מביט לסוף דבר בקדמתו:
גומל לאיש חסד במפעלו	נותן לרשע רע ברשעתו:
ישלח לקץ ימין משיחנו	לפדות מחכי קץ ישועתו:
מתים יחיה אל ברב חסדו	ברוך עדי עד שם תהלתו:

מקורות חידושי הפירוש לפיוטים

לסלך. ע"פ רש"י לאיוב ו, י: גמולי פז. סוכה לז ע"א:
 שבע שמחות. תהלים טז, יא: בלב בשר. ישעיה לז, כו: מגדים. ע"פ רמב"ן לדברים לג, יג:
 לחדשו. ע"פ מלבי"ם בב. הענין לתהלים מ, ד: תשפות. ע"פ רש"י לישעיה כו, יב:
 ותיק. סידור המקובל ר' הירץ ב'האדרת והאמונה:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּא בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתִיה
וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתִיהָ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב, וְאָמְרוּ אָמֵן.
יְיָ שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרֵךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא
יִתְבָּרֵךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרַמֵּם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר
וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלֵּל שְׁמִיָּה דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
לְעֵלָּא מְכַל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תִּשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן
בְּעֶלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

כאשר השי"ץ מאריך באמירת 'ברכו' אומר הקהל בלחש ובכריעה:

יִתְבָּרֵךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר שְׁמוֹ שְׁלִמְלֵךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא מְרוֹמֵם עַל־
כָּל־בְּרָכָה וְתַהֲלָה, וְהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן
וּמִבְּלַעֲדֵיו אֵין אֱלֹהִים, סְלוּ לָרֶכֶב בְּעֶרְבוֹת בֵּיה
שְׁמוֹ. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

הקהל כורע יחד עם השי"ץ
כשאומר 'ברכו'.

שי"ץ מאריך באמירת 'ברכו'.

**בָּרְכוּ אֶת־
יְיָ הַמְּבָרֵךְ:**

קהל ושי"ץ יחדיו: **בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר
וּבוֹרֵא חֲשָׁךְ עֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל:**

כשאומרים יוצר פותחים בחרוז זה, ושי"ץ אומרו בקול רם בהמשך לתחילת ברכת יוצר:

אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצֵר חַיִּים.

האור שנברא בתחילת העולם נגנז לעולם הבא,

אוֹרוֹת מֵאֵפֶל אָמַר וַיְהִי:

והמאורות בשמים שנבראו אחר החשך צוה ה' שיאירו לנו כעת

יוצר.

תוך כדי שאנו משבחים לה' על המאורות והשפעותיהם אנו מוסיפים לבקש רחמים בדיננו, שנזכה בזכות הסוכה לכינון מלכות דוד, ובה יגן עלינו ע"י לקיחתנו את ד' המינים המביעים שבח לה' על הנהגותיו אתנו שזוכר אותנו בגלות.
ראשי השורות ע"ס א"ב.

אֶבְתִּיר זֶר תְּהִלָּה. לְנוֹרָא עֲלִילָה. בְּמִי זֹאת עוֹלָה:

אֶמְלִיךְ בְּעֶטְרַת שְׁבַח, לַה' הַנוֹרָא עַל עֵמֶק מַחְשָׁבַת מַעֲשָׂיו, בְּתוֹךְ קֹהֵל יִשְׂרָאֵל הַמִּיחָדִּים לַה'

בְּאֶדָר רִנָּים אֶעֱלֶסָה. בְּנֶגַד רִנָּים נַעֲלֶסָה. לְמֶלֶךְ רֵם וְנִשְׂא:

בְּכַבּוּדוֹ בְּרִנּוֹת אֶשְׁמַח בְּאַהֲבָתוֹ, עַל הַגָּנוֹת לִי אֲרִנּוֹ לוֹ וְאֶשְׁמַח בּוֹ, לַה' הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמֵם וְהַנְּעֹלָה

גִּדְתִּי אַרְבַּע. לְמִסְפַּר רַבַּע. לְחֵן עַל אַרְבַּע:

אֶגְדְּתִי אַרְבַּעַת הַמִּינִים, כְּמִסְפַּר יִשְׂרָאֵל בְּד' דְּגָלֵיהֶם בְּמִדְבָּר, לַה' הַשּׁוֹכֵן עַל ד' חִיּוֹת הַמְרַכְבֶּה

חֲזוֹ: אֶסְלַד בְּשִׁבְחָה וְתוֹדָה. בְּתוֹךְ קֹהֵל וְעֵדָה. בְּלִקְחֵי לוֹלֵב וְאַגָּדָה. קְדוּשָׁ:

בְּפֶתַח וְרֵת אֶשְׁבֵּחַ וְאוֹדָה, בְּתוֹךְ הָאֶסְפָּה וְהַקְבוּץ הַזֶּה, כְּשֶׁאֲנִי תוֹפֵס בְּיָדִי אֶת הַלוֹלֵב עִם אֲגָדָתוֹ, לַד' הַקְדוּשָׁ!

דְּרוֹשׁ בְּמוֹ צֶדֶק. לְשִׁפְטִים לְצֶדֶק. דִּינָם לְהוֹצִיא לְצֶדֶק:

אֶבְקֶשׁ בָּהֶם מַה' רַחֲמִים בְּדִין, לְשִׁפְטֵי אֶת הַקֹּהֵל לְרַחֲמִים בְּדִין, וְיִכְרִיעַ אֶת דִּינָם לְרַחֲמִים בְּדִין

הִלֵּל בָּם אַפְצָה. וּמְלִיצֵי יִרְצָה. וְכוֹזֵב אֵצֶא:

אֶתֶם אֶהֱלֵל בְּהִרְמַת קוֹלִי, וּבִזְכוּת זֶה סִגְלוֹרֵי יִתְקַבְּלוּ, עַד שְׁאֲזָכָה בְּדִין וְאֶהְיָה טָהוֹר וְטוֹב כְּזֹהב

וְרוֹבֵץ בִּפְתָח יְבוּשׁ. וְחֲטָא בְּצוֹל תִּכְבֹּשׁ. קְרֹא תִידֶךָ אֶל אֲבוֹשׁ:

וְיִצָּר הָרַע הַמְחַכָּה שֶׁנִּחְטָא עַד שְׁנִמּוֹת - יְבוּשׁ, וְאֶת חֲטָאֵינוּ בְּעֵמֶק הַיָּם תַּעֲלִים, קְרֹא תִידֶךָ לְכֹן אֶל תִּבְיָשׁנִי

זִכֵּר סִכּוּךְ לְדוֹרוֹת. לָהֶם לְהוֹרוֹת. לְסִכּוּךְ וּלְקָרוֹת:

כְּדִי שְׁיִזְכְּרוּ לְדוֹרוֹתֵיהֶם אֶת סִכּוּךְ עֲנָנֵי הַכְּבוֹד, אוֹתָם צִוִּיתָ, שְׁיִסְכְּכוּ וְיִכְסּוּ בֵּיתָם

חֲסוֹת בְּצֵל סִכָּה. כְּחֹק נְסוּכָה. שְׁבַעַה לְהִסְתוֹכָה:

כְּדִי שְׁיִגְנוּ בְּצֵל הַסִּכָּה, כְּמַצּוֹת הַתּוֹרָה הַחֲשׁוּבָה: שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיוּ מוֹגְנִים בָּהּ

טְלוּל עֲנָנִים אֶזְכְּרָה. בְּכָל דּוֹר וְדוֹר אֶזְכְּרָה. לְחֲסִדֵּי דָוִיד זָכְרָה:

אֶת סִכּוּךְ עֲנָנֵי הַכְּבוֹד אֶזְכְּרֶה, וּבְכָל דּוֹר וְדוֹר אֶזְכִּיר אוֹתָם, כְּדִי שְׁאֵת זְכוּיּוֹת דָּוִד הַמֶּלֶךְ יִזְכֹּר ה'

יָקָם סִכָּתוֹ. וְתִכּוֹן מַלְכוּתוֹ. וְתִרְבַּח גְּדֻלָּתוֹ:

וְיָקִים אֶת בֵּית מַלְכוּתוֹ, וְתִתְקַיֵּם מַלְכוּתוֹ, וְתִרְבֶּה גְּדֻלָּתוֹ

בִּימֵי עוֹלָם. וּמַלְכוּתוֹ עַד הָעוֹלָם. לְדוֹר וּלְדוֹר עַד עוֹלָם:

כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּעֶבֶר, וּמַלְכוּתוֹ תְּהִיָּה עַד סוֹף הָעוֹלָם, בְּדוֹר וּבְבִנְיָו עַד סוֹף הָעוֹלָם

לְדוֹר וְדוֹר תְּמִלּוּךְ. וְהוּא עַדִּי עַד יְמִלּוּךְ. מֶלֶךְ מְמַלִּיךְ מְלֹךְ:

ד'! בְּכָל דּוֹר וְדוֹר אֲתָה תְּמַלִּךְ, כְּאֲשֶׁר הוּא תְּמִיד יְמַלֵּךְ, לְכוּ אֲתָה ה' הַמְּמַלִּיךְ - מְלֹךְ אֲתָה!

מִהֲרָה לְהַצְמִיחַ זֵרְעוֹ. עַל עִם מְשֻׁעוֹ. לַעֲבוֹר עַל פְּשָׁעוֹ:

מִהֲרָה תִּגְדֵּל אֶת זֵרַע דָּוִד, עַל הָעַם הַמִּתְפַּלֵּל עֲלָיו, ע"י שְׁה' יִכְפֹּר עַל פְּשָׁע הָעַם

נִחֲזָה בְּעֶזְרְךָ. בְּשׁוֹבְךָ לָגֵן אֶגְזֹז. וְעֵין בְּעֵין נִחֲזָד:

וְנִרְאָה בְּעֵז שְׂכִינְתְּךָ, בְּשׁוֹבְךָ לִירוּשָׁלַיִם הַשְּׁמוּרָה, וּבְעֵינֵינוּ נִרְאָה אֶת שׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן

סִכְתְּךָ עָלֵיהֶם תִּמְתַּח. וּבָצֵל לְקוֹחֶיךָ יִמְתַּח. וְלֹא יָכֶם מִרְתַּח:

אֶת סִכְתְּךָ עָלֵיהֶם תִּמְשֹׁךְ וְתַפְּרֹס, כְּדֵי שֶׁעַל נִבְחֲרֶיךָ יִמְשֹׁךְ לְצֵל, וְלֹא יָכֹוּ מִהַשְׁמַשׁ הַרוֹתַחַת

עֲצִים בְּנֻטְלִים אַרְבָּעָה. לְמִזְוֹזֹת רְבוּעָה. לְזוֹכֵר בְּרִית שְׁבוּעָה:

כְּשֶׁהֵם יִקְחוּ אֶת 4 הָעֲצִים, שֶׁיְהִיּוּ לָהֶם לְחֻזֶּק מִכָּל פְּרָצָה מִקִּיף בִּ4 צִדִּים, לְפָנֵי ה' הַזּוֹכֵר אֶת בְּרִית שְׁבוּעָתוֹ עִמָּם

פְּרִי עֵץ הָדָר. אֶקַּח לְנֶאֱדָר. כִּי כְבוֹדוֹ הוֹד וְהָדָר:

הֵם: אֶתְרוֹג שֶׁהוּא פְּרִי עֵץ הַמְּהָדָר, אוֹתוֹ אֶקַּח לַה' הָאֲדִיר, כִּי כְבוֹד הַנְּהָגָתוֹ שֶׁל יוֹפֵי אֶמֶת וְחֶסֶד

צִמְחַ תָּמָר. אֲשֵׁא לְהֶאֱמֹר. לְכָלוּ כְבוֹד אוֹמֵר:

וְלֹוֹלֵב שֶׁהוּא עֵץ הַזָּקוּף, אֶקַּח לְהַלֵּל וּלְהַעֲרִיץ, אֶת ה' שֶׁכָּלֵם יוֹדוֹ שֶׁהַכְּבוֹד נָאָה לוֹ

קִיחַת עֵנֶף עֵץ עֲבוֹת. אֲאִסוֹר בְּעֲבוֹת. לְמַבִּיט בְּרִית אֲבוֹת:

וּלְקִיחַת הַהֶדֶס שֶׁהוּא עֵץ מְרֻבָּה בְּעֵלִים, שְׁאוֹתוֹ אֶקְשֹׁר בְּחֶבֶל קְלוּעַ, לַה' הַמְּחַשֵּׁב לָנוּ אֶת בְּרִיתוֹ עִם אֲבוֹתֵינוּ

רַעֲנִי עֲרֻבָה. בְּצִמְחֵי רֻבָּה. לְדָגוּל מְרֻבָּה:

וְעֵנֶפִי עֲרֻבָה רַעֲנָנִים, בְּצִמְחִים וְטִבִּים טְפוֹת מִים, לַה' הַנֶּעֱרָץ בְּשָׁמַיִם מִהֲמוֹן מְלָאכִיו

שְׁתוּלִים בְּחֲצֵרוֹת. בָּם יִפְדּוּ מִצָּרוֹת. כְּבִזְכֹּר חֲצוּצָרוֹת:

יִשְׂרָאֵל הַנִּטְוֵעִים בְּחֲצֵרוֹת אֶלְקִינוּ, בְּמִיָּנִים אֵלֶּה יִפְדּוּ מִצָּרוֹתֵיהֶם, כְּבִזְכוֹת זְכוּרָנָם שְׁע"י תִּקְיַעְתָּם בְּחֲצוּצָרוֹת בְּעֵת צָרָה

תְּכוּנִים לְכַפָּרָה. לְסוּרָרָה כַּפָּרָה. בְּלִי יָצֵאת חֲפוּרָה. מִפְּנֵי קְדוּשָׁ:

ד' הַמִּיָּנִים מְזַמְנִים לְכַפֵּר, לְיִשְׂרָאֵל הַבוֹרְחִים כַּפָּרָה בְּמִדְּוָה, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ נִכְלָמִים בְּדִין, מִפְּנֵי ד' הַקְּדוּשָׁ

מקורות לפירוש: בְּמִי זֹאת עוֹלָה. ע"פ שִׁיר הַשִּׁירִים ח, ה: בְּאֲדָר. ע"פ זְכַרְיָה יא, יג: כָּנֶף רַעֲנָנִים נֶעְלָסָה. שְׁמוֹת רַבָּה כה, ח: לְמִסְפָּר

רַבֵּעַ. בַּמִּדְבָּר כד, יד: צִדְקָה. הַמְּלַבִּי"ם בב. הַמְּלֹוֹת לִישְׁעִיָּה א, כב: לָגֵן אֶגְזֹז. שִׁיר הַשִּׁירִים ו, יא: הוֹד וְהָדָר, כְּבוֹד אוֹמֵר, לְמַבִּיט בְּרִית

אֲבוֹת, לְדָגוּל מְרֻבָּה. ע"פ אֲלֶשֶׁךְ לִפְרִי אֲמוֹר: כְּבִזְכֹּר חֲצוּצָרוֹת. בַּמִּדְבָּר י, ט: לְסוּרָרָה כַּפָּרָה. הוֹשֵׁעַ ד, טז:

עמוד 2

47 ראש השנה
tze - los-hon u-vo-us-ho - n de-chol yis-ro - el ko - dom a - vu-hon

52 יום כיפור
di - vish-ma - yo ve'im - ru o - men

60 סוכות
yehe - i she-lo - mo ra - bo min shemayo ve - cha - yi -

66
- m o - lei - nu ve - al kol yis-ro-el ve - im - ru o -

72 שמחת תורה
me - n o - se sho - lom bi - me - rou - mov hu ya - a - se sho - lou -

81
m o - lei - nu ve'al kol yis - ro-el ve-im-ru o - mein

הצעה ל'פזמונים קדיש'

במוצאי מנוחה - ויתגדל ויתקדש שמייה רבא בעלמא דברא כרעותיה וימליך מלכותיה
מלאכי רחמים - בחייכון וביומיוכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן.
יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא
שופט כל הארץ - יתברך וישתבח ויתפאר ויתרם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמייה דקדשא
ברוך הוא.
כי הנה כחומר - לעלא מכל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירין בעלמא. ואמרו אמן:
הורית דרך תשובה - תתקבל צלותהון ובעותהון דכל ישראל קדם אבוהון דבשמיא. ואמרו אמן:
זכור ברית - יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים עלינו ועל כל ישראל. ואמרו אמן:
דרכך אלקינו - עשה שלום במרומו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל. ואמרו אמן: